

مرداد ۱۴۰۱
مسلسل: ۱۸۳۰۶

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در خردادماه ۱۴۰۱

بخش صنعت و معدن

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۸۳۰۶

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در خردادماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی

تهیه و تدوین کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظران علمی: محمدرضا عبداللهی، سیدمهدی بنی‌طبا

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص تولید

۲. شاخص فروش

۳. شاخص قیمت

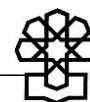

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۵/۱

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۲	۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی
۴	۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی
۷	۱-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات
۸	۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو
۹	۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه
۱۰	۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر
۱۲	۳. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی
۱۳	۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی
۱۴	جمع‌بندی
۱۵	پیوست
۱۸	منابع و مأخذ

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در خردادماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن

چکیده

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، چراکه بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

طی خردادماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۷/۹ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۱۰ رشته فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۵ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «منسوجات»، «خودرو و قطعات»، «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۸/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۸ درصدی مواجه شده است.

طی خردادماه ۱۴۰۱، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۳/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۳/۵ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۲ رشته فعالیت افزایش در شاخص فروش و سه رشته فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک»، «منسوجات» و «خودرو و قطعات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۴/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۹/۸ درصدی مواجه شده است.

در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص قیمت ماهیانه فعالیت‌های صنعتی بورسی ۴/۴ درصد افزایش یافت و رشد نقطه به نقطه شاخص به ۴۶/۲ درصد رسید. لازم به ذکر است میانگین سالیانه شاخص قیمت ۶۳/۴ درصد افزایش یافته است.

مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۰۲ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا می‌نمایند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. شاخص تولید صنعت توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت صنعت به صورت فصلی توسط مرکز آمار و ماهیانه توسط بانک مرکزی، منتشر می‌شود، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار چندین ضعف اساسی دارد که مهم‌ترین ضعف این آمار وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکردی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به صورت بهنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده این شاخص به خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد.^۲ در این مطالعه تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در خردادماه ۱۴۰۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

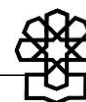
۱. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

در خردادماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۷/۹ درصدی مواجه شده است. از طرفی شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۳/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۳/۵ درصدی مواجه شده است. همچنین نتایج طرح شامخ اتاق بازرگانی ایران نیز نشان می‌دهد شاخص مدیران خرید صنعت در خردادماه کاهش یافته، اما نسبت به خردادماه سال قبل افزایش داشته است، همچنین انتظارات تولید برای ماه آینده کاهشی است.^۳

۱. شرکت‌های بورسی شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارش‌های فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

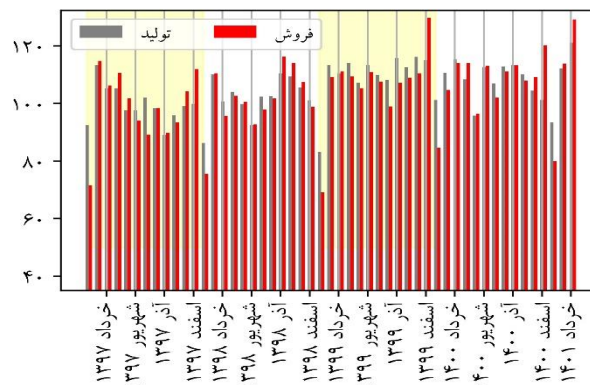
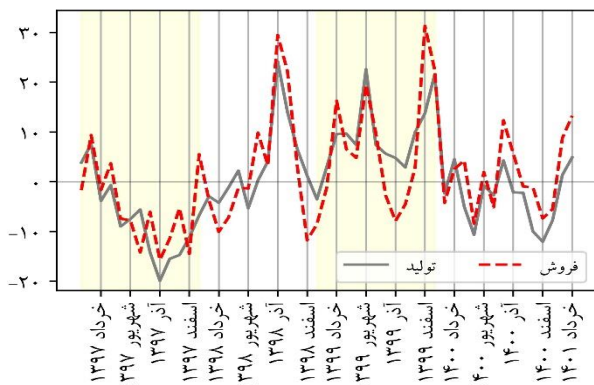
۲. جهت اطلاعات بیشتر به گزارش پشتیبان مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به شماره مسلسل ۱۸۰۰۱ مراجعه شود.

۳. توضیحات بیشتر در پیوست عنوان شده است.

نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (۱۳۹۵=۱۰۰)

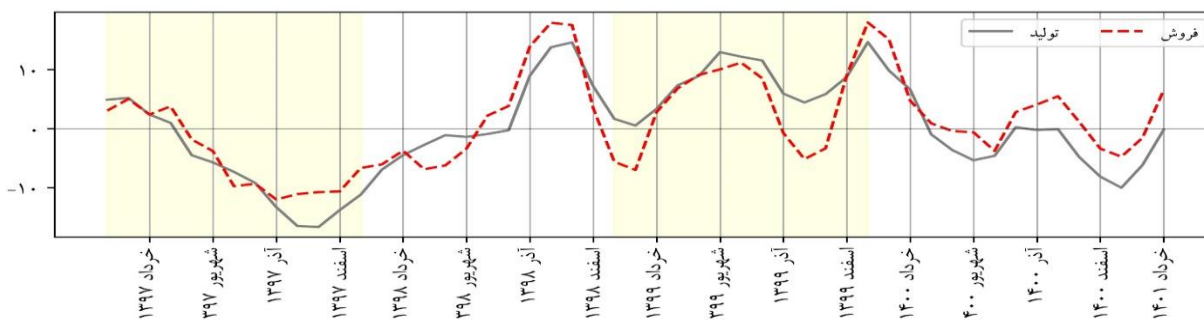
نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی سه‌ماهه منتهی به خردادماه ۱۴۰۱، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید کاهش ۰/۲ درصدی و شاخص فروش آن افزایش ۶/۵ درصدی را نشان می‌دهد.

نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی - خردادماه ۱۴۰۱

شاخص فروش			شاخص تولید			رشد شاخص تولید و فروش
رشد سه‌ماهه نسب به سه‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد سه‌ماهه نسبت به سه‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۶/۵	۱۳/۳	۱۳/۵	-۰/۲	۴/۹	۷/۹	صنعت
۱/۲	۷/۳	۵/۲	-۵/۱	-۴/۲	۰/۶	رشته‌فعالیت‌های منتخب صنعت
۸/۰	۱۸/۰	۱۷/۳	۱/۷	۳/۴	-۳/۷	فلزات پایه
۵۲/۴	۵۵/۷	۳۳/۷	۲۴/۲	۳۵/۶	۳۶/۱	خودرو و قطعات
-۹/۴	-۴/۳	۱۹/۸	۱۳/۸	۱۸/۸	۶/۸	معدن

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

۲. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بررسی

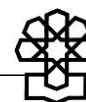
طی خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بررسی ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. در این ماه رشته‌فعالیت‌های «منسوجات»، «خودرو و قطعات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت «سایر کانی غیرفلزی» بیشترین کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند.

همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بررسی ۱۲ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و سه رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «منسوجات»، «خودرو و قطعات» و «تجهیزات برقی» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت «سایر کانی غیرفلزی» بیشترین کاهش را در شاخص فروش تجربه کرده‌اند.

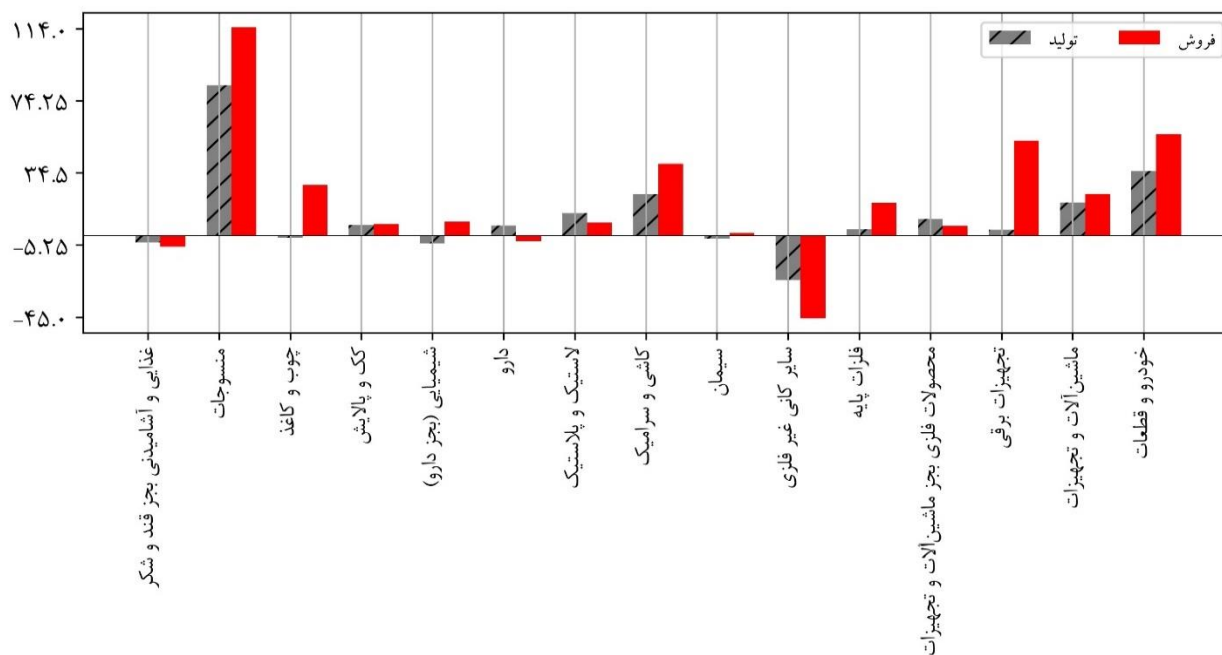
بررسی عملکرد شاخص تولید رشته‌فعالیت‌های صنعتی بررسی در سه‌ماهه نخست ۱۴۰۱ نسبت به دوره مشابه سال قبل بهبود عملکرد صناعی مانند کاشی و سرامیک، خودرو و قطعات، معدن و منسوجات را نشان می‌دهد. همچنین بررسی شاخص فروش نیز نشان می‌دهد صناعی مانند خودرو و قطعات، تجهیزات برقی و کاشی و سرامیک عملکرد بهتری نسبت به دوره مشابه سال قبل داشته‌اند.^۱

طی خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «منسوجات» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «منسوجات»، «تجهیزات برقی» و «خودرو و قطعات» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کک و پالایش» بیشترین کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند.

۱. نتایج کلی در جداول ۱ و ۲ پیوست گزارش شده است.

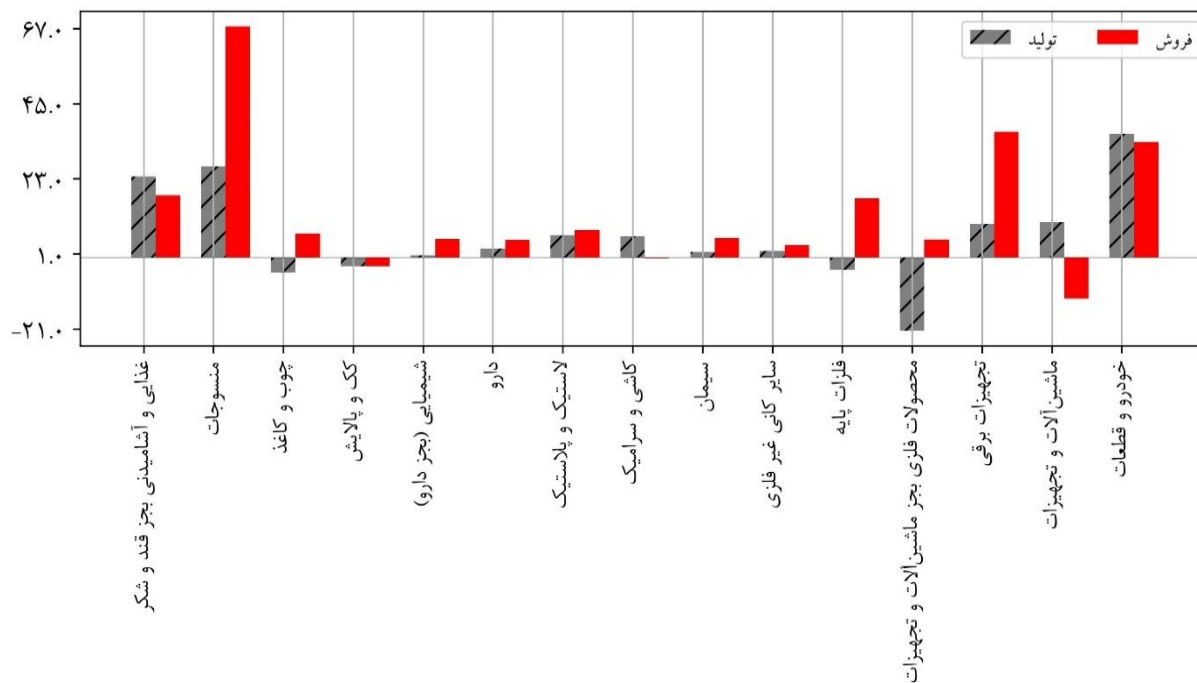

نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل (درصد)

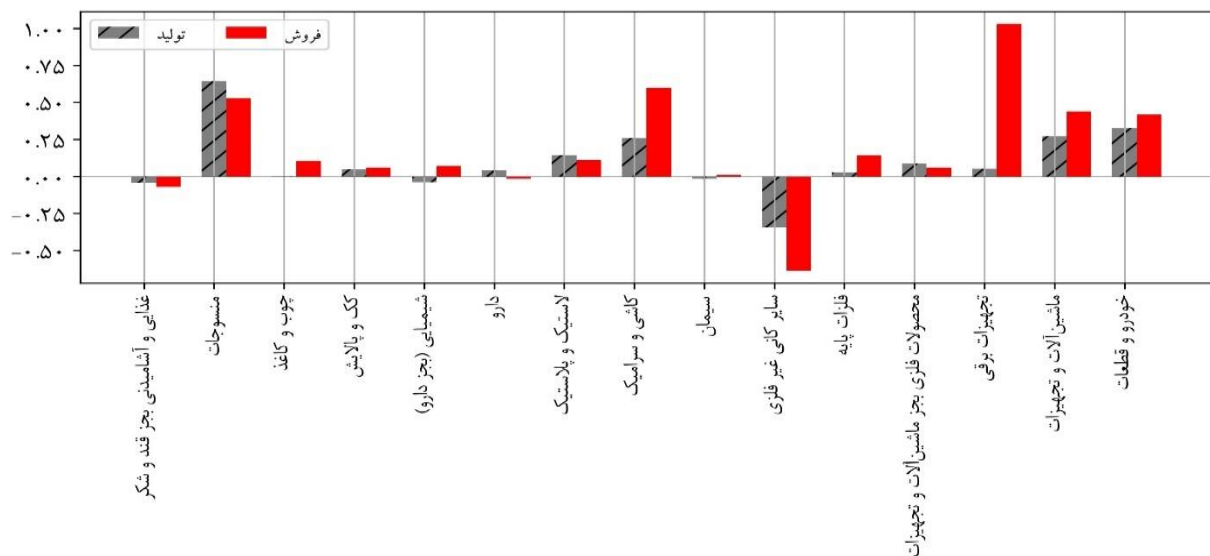
مأخذ: همان.

طی خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته‌فعالیت‌های «منسوجات»، «خودرو و قطعات» «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک»، «منسوجات»، «خودرو و قطعات» و «ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

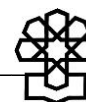
طی خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «منسوجات» و «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «منسوجات» و «خودرو و قطعات» بوده و بیشترین سهم در کاهش شاخص فروش نیز متعلق به رشته‌فعالیت‌های «ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کک و پالایش» بوده است.

نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت

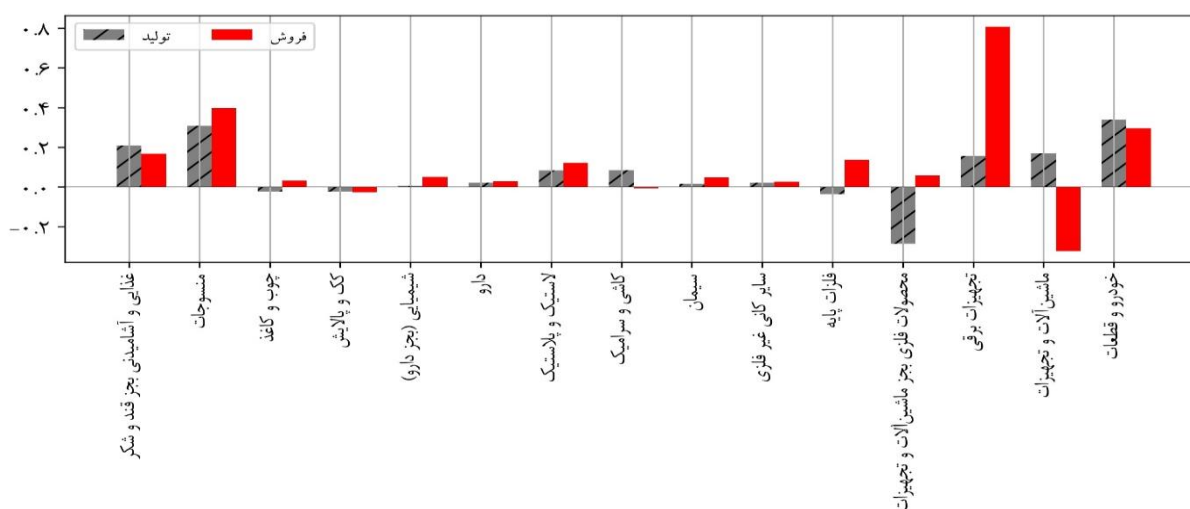
در خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت
در خردادماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه قبل (درصد)

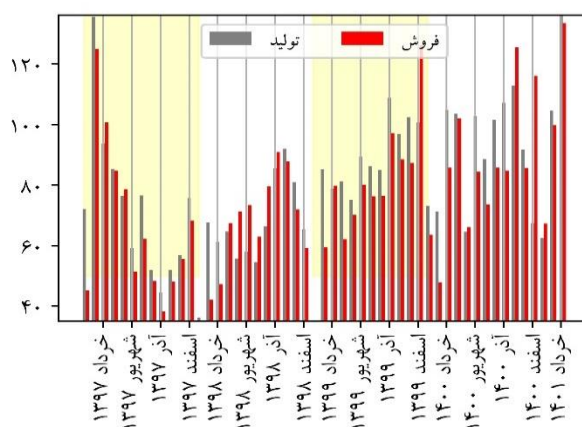
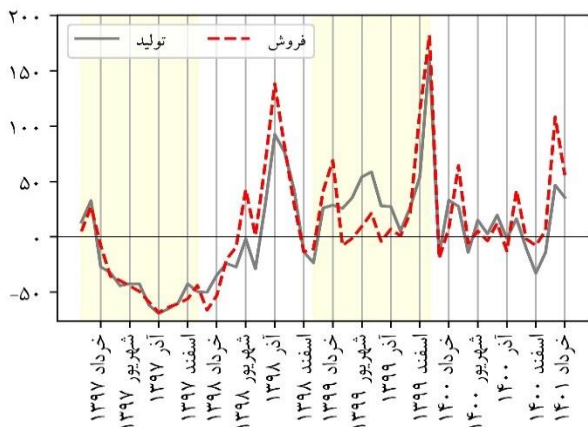
مأخذ: همان.

در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «فلزات پایه» به دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص و همچنین بررسی نوسانات شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» در این ماه پرداخته شده است.

۲-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

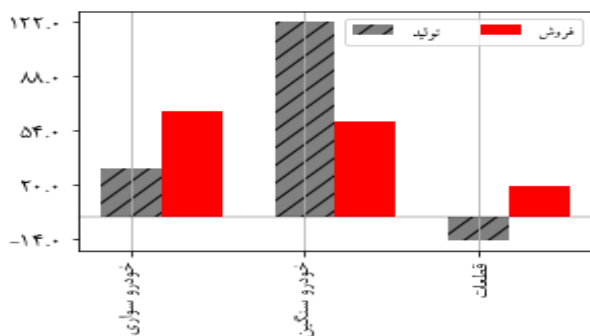
در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۳۵/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳۶/۱ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۵۵/۷ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳۳/۷ درصدی داشته است. همان‌طور که در نمودار ۱۱ نشان داده شده، رشد شاخص تولید و فروش خودرو سبک و سواری نسبت به ماه مشابه سال قبل به ترتیب افزایش ۳۰ و ۶۶ درصدی داشته است، با توجه به اینکه سهم خودرو سبک و سواری در شاخص خودرو و قطعات حدود ۷۷ درصد است، شاخص تولید و فروش خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش قابل توجهی را نشان می‌دهد.

نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۳۹۵=۱۰۰) نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (درصد)

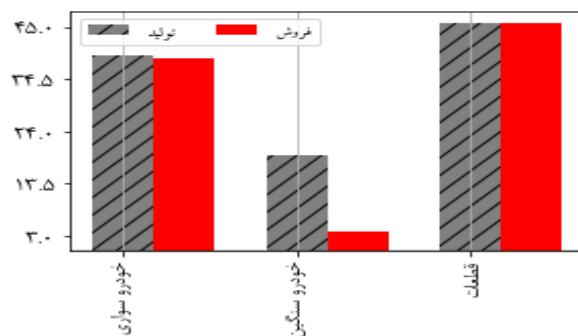

مأخذ: همان.

نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

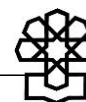
نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

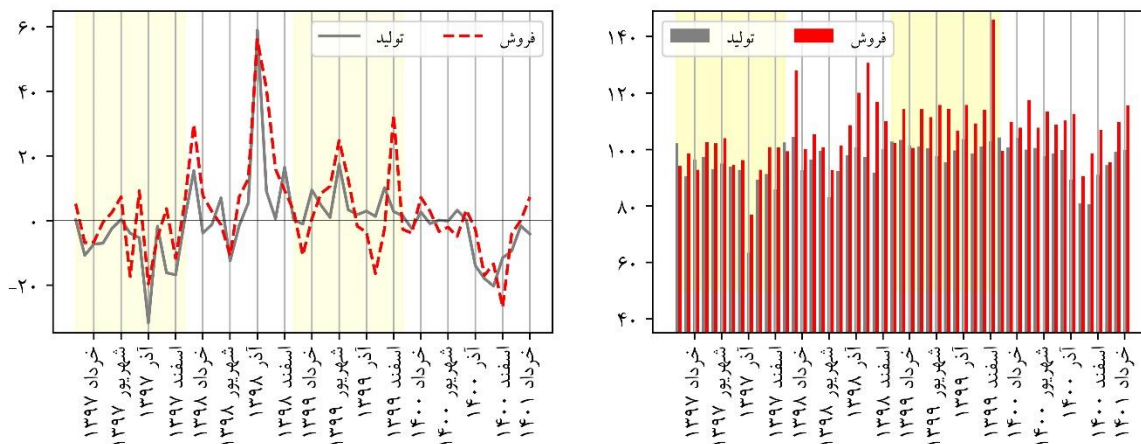
مأخذ: همان.

۲-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو

در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۴/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با حفظ روند افزایشی آغاز شده از دی‌ماه ۱۴۰۰، افزایش ۰/۶ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۷/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۵/۲ درصدی داشته است. دلیل اصلی کاهش شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش تولید گروه خوراک پالایشگاه‌ها (برش سنگین و سبک) و گروه پلاستیک و لاستیک مصنوعی در خردادماه ۱۴۰۱ بوده است.

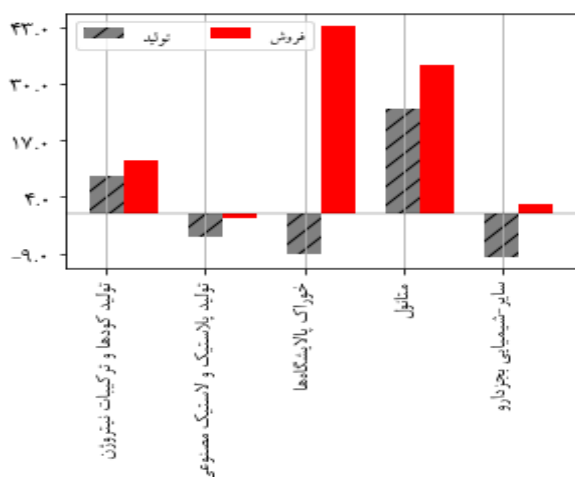

نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (بجز دارو) (۱۳۹۵=۱۰۰) نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (بجز دارو) (درصد)

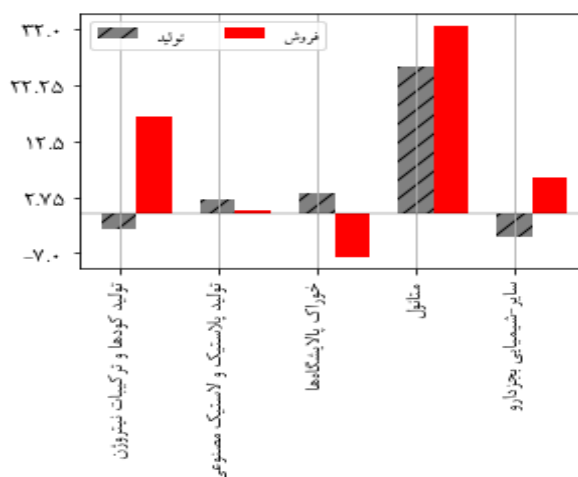

مأخذ: همان.

نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

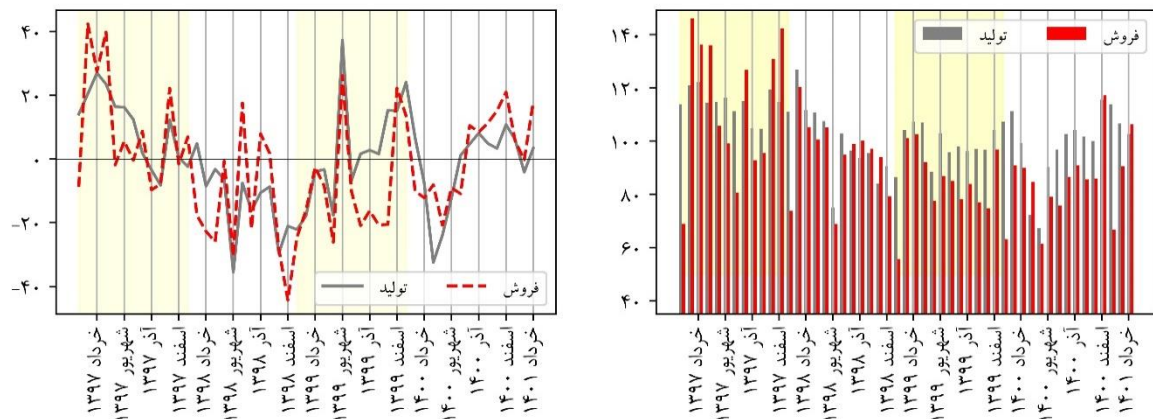

مأخذ: همان.

۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

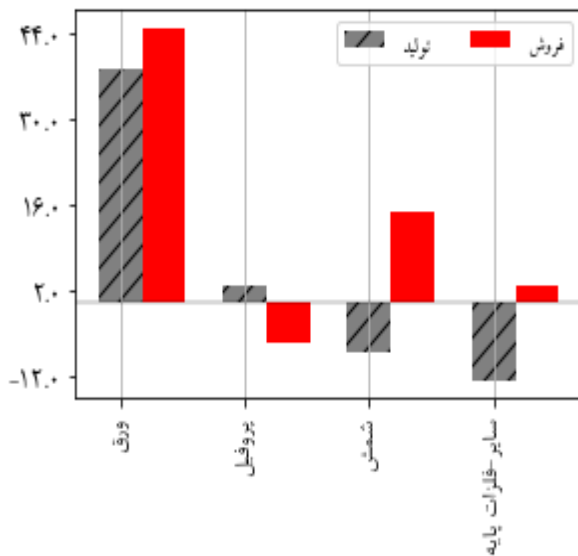
در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۳/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۳/۷ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۸ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱۷/۳ درصدی داشته است. دلیل اصلی افزایش شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش تولید و فروش گروه ورق در خردادماه ۱۴۰۱ بوده است.

نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۰۰=۱۳۹۵) رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

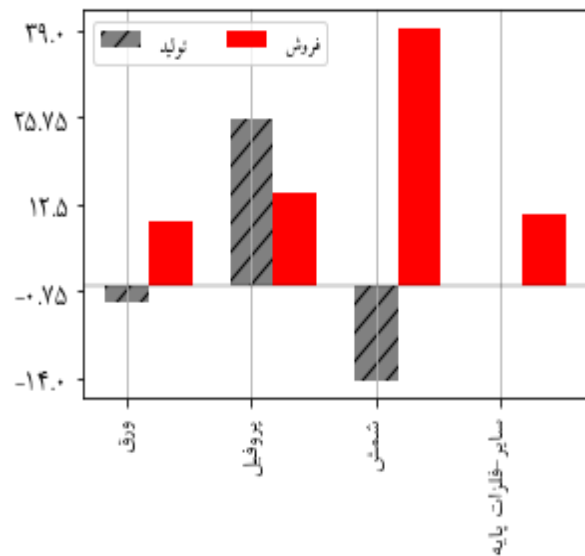

مأخذ: همان.

نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

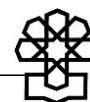
نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

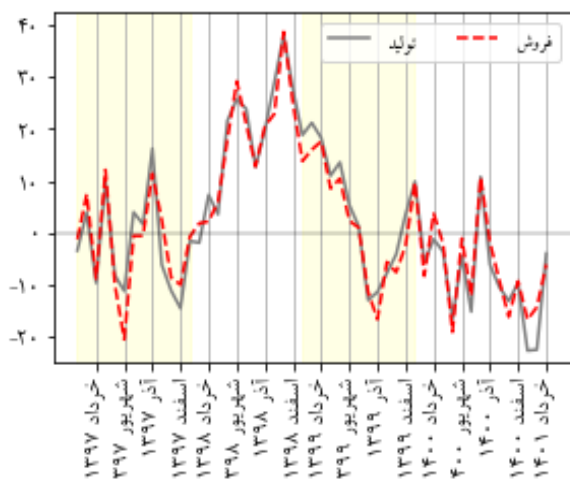
۲-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر

در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۴ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲۳/۶ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۶/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱۸/۲ درصدی داشته است. عمده دلیل کاهش شاخص تولید و فروش این رشته‌فعالیت نسبت به ماه مشابه سال قبل به دلیل کاهش تولید و فروش محصولات لبنی و کاهش تولید و فروش روغن خوراکی در خردادماه ۱۴۰۱ ناشی از حذف

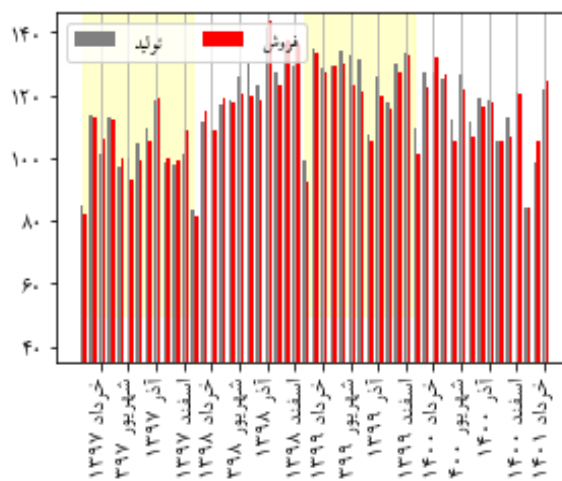

ارز ترجیحی روغن و دانه‌های روغنی بوده است، همچنین افزایش شاخص تولید و فروش نسبت به ماه قبل ناشی از افزایش تولید و فروش گروه کیک و بیسکوئیت و روغن خوراکی بوده است.

نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (درصد)

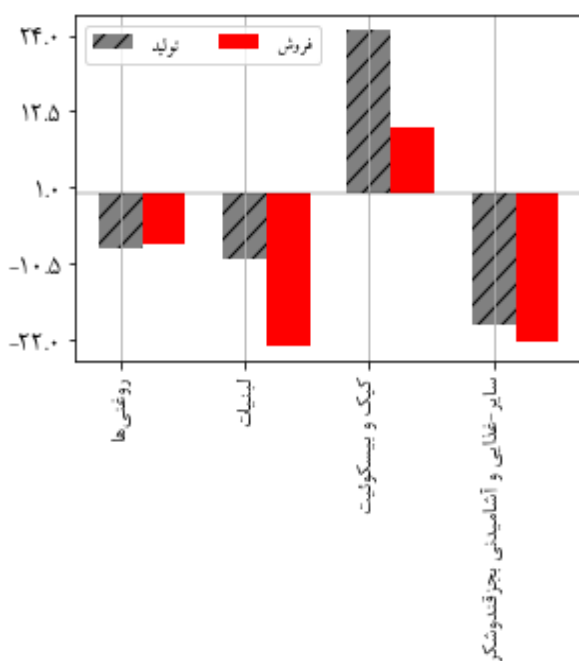

نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر (۱۳۹۵=۱۰۰)

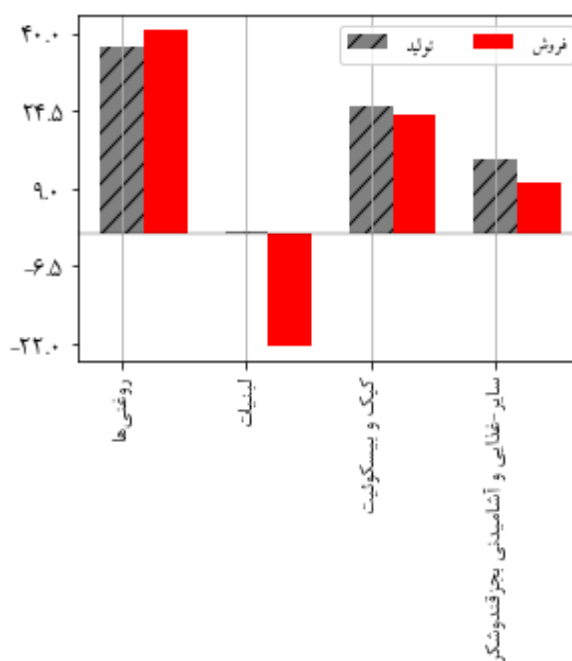

مأخذ: همان.

نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

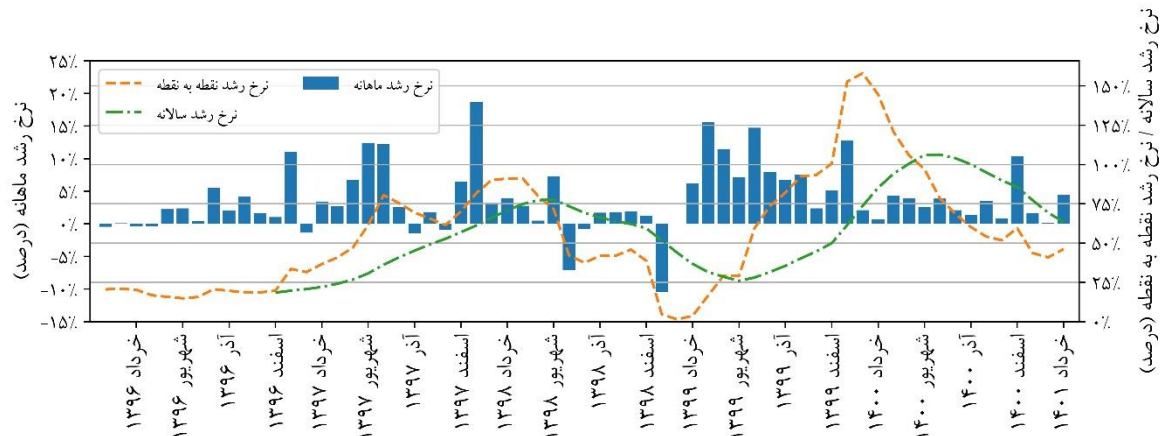

مأخذ: همان.

۳. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

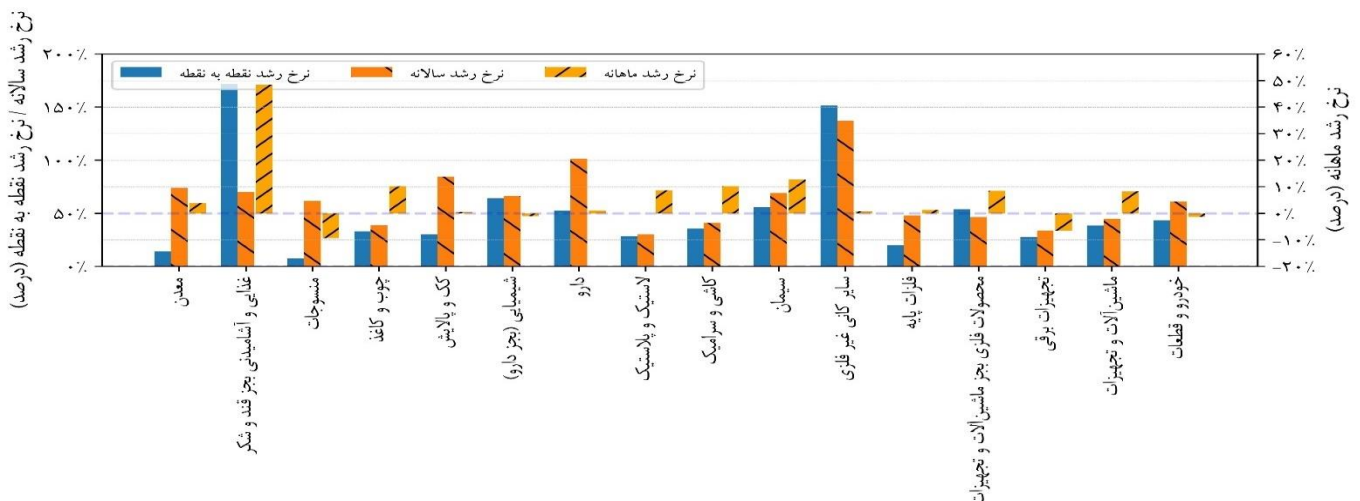
در خردادماه ۱۴۰۱ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی برابر ۴/۴ درصد شد و رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ آن به ۴۶/۲ درصد رسید. لازم به ذکر است میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت ۶۳/۴ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۲۴. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۳۹۵=۱۰۰)

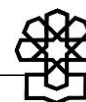
در خردادماه ۱۴۰۱، رشته فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «سیمان» بالاترین نرخ رشد ماهانه، رشته فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «سایر کانی غیرفلزی» بالاترین نرخ رشد نقطه به نقطه و رشته فعالیت‌های «سایر کانی غیرفلزی» و «دارو» بالاترین نرخ رشد سالیانه را تجربه کرده‌اند.

نمودار ۲۵. شاخص قیمت رشته فعالیت‌های بورسی (خرداد ۱۴۰۱)

مأخذ: همان.

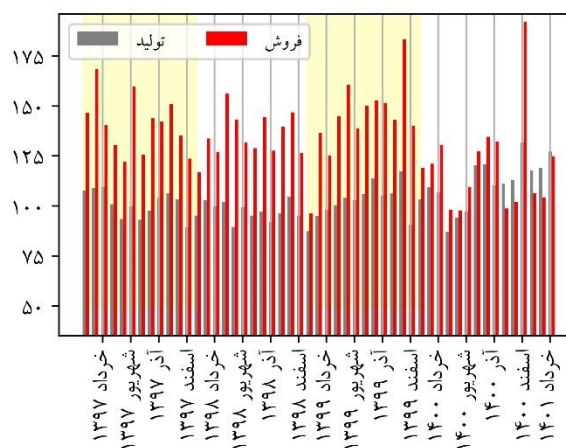
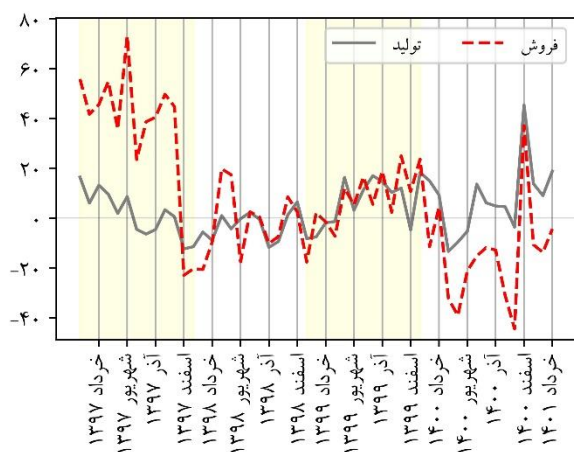
۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.
۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.
۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

۴. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

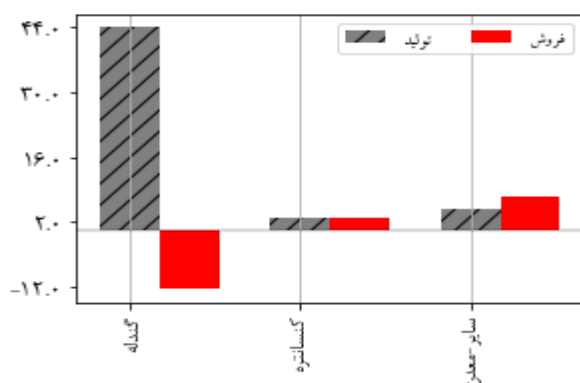
در خردادماه ۱۴۰۱ شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۸/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۸ درصدی مواجه شده است. در مقابل، شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۴/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۹/۸ درصدی مواجه شده است. با توجه به سهم ۴۲ درصدی گندله از کل محصولات معدنی، با افزایش تولید گندله در خردادماه ۱۴۰۱، شاخص تولید نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش یافته است. از طرف دیگر با کاهش فروش گندله در خردادماه، شاخص فروش نیز اندکی کاهش یافته است.

نمودار ۲۶. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (۱۳۹۵=۱۰۰) نمودار ۲۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (درصد)

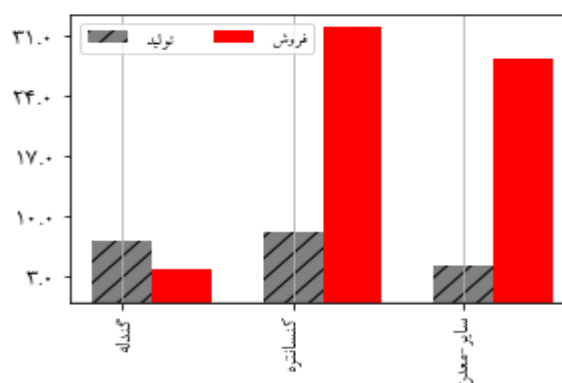

مأخذ: همان.

نمودار ۲۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدنی نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدنی نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

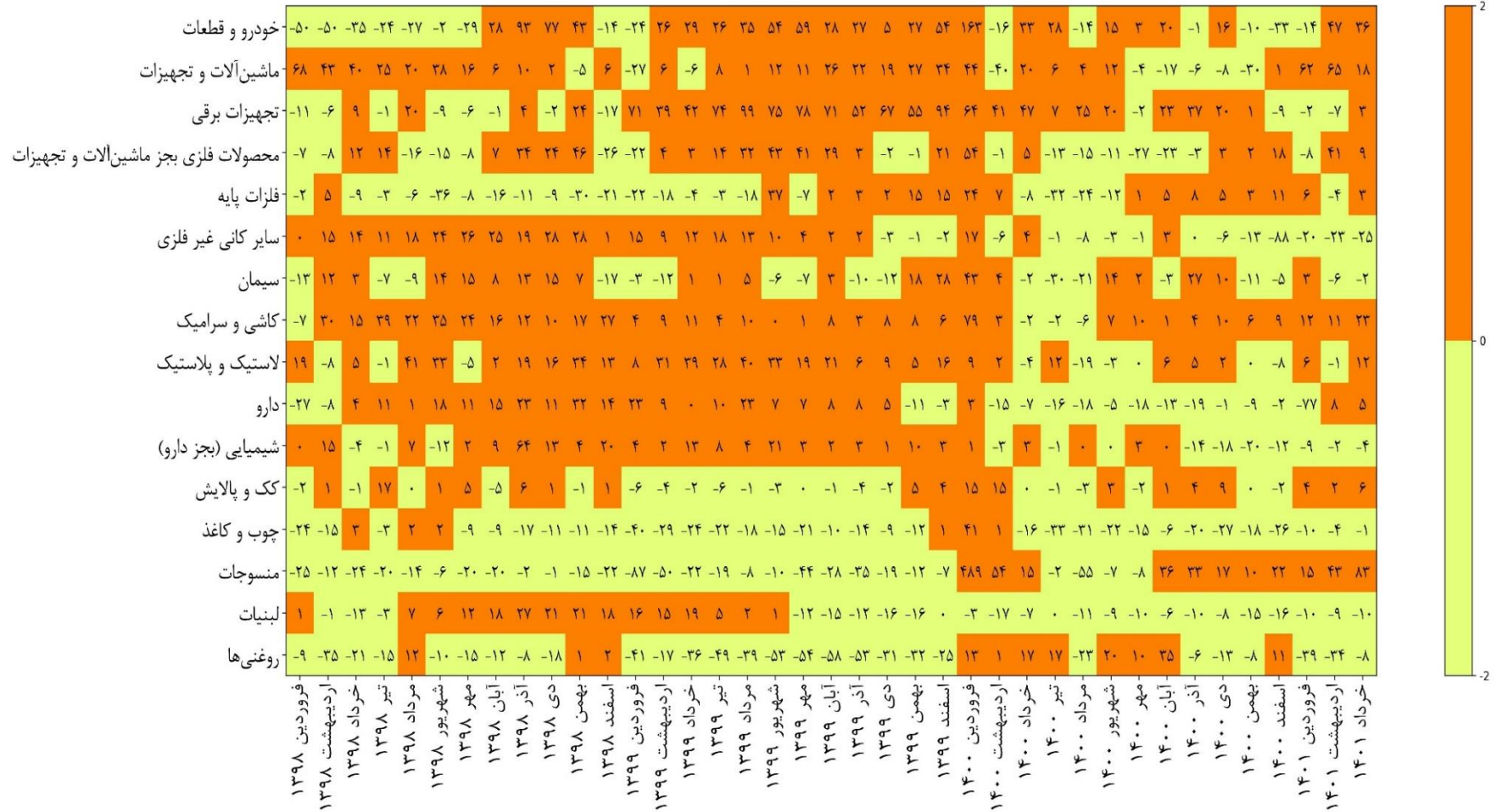
جمع‌بندی

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بوری از اطلاعات ماهیانه ۳۰۲ شرکت بوری استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم‌حرکتی مناسبی دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به‌صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در خردادماه ۱۴۰۱ مورد بررسی قرار گرفته است.

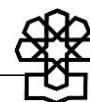
برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی خردادماه ۱۴۰۱، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۴/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۷/۹ درصدی مواجه شده است. همچنین شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱۳/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۱۳/۵ درصدی مواجه شده است. همچنین شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بوری نسبت به ماه مشابه سال قبل ۴۶/۲ درصد و نسبت به ماه قبل ۴/۴ درصد افزایش یافته است.

جدول ۱. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۳۹۵=۱۰۰)^۱

۱. در جدول فوق رنگ نارنجی نشان‌دهنده رشد مثبت و رنگ زرد نشان‌دهنده رشد منفی است (جهت خوانایی جدول اعداد رند شده‌اند).

شاخص مدیران خرید (شامخ)^۱

براساس داده‌های به‌دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در خردادماه عدد ۵۹/۶۵ به‌دست آمده است. این شاخص که یکی از مقادیر بالای خود را به ثبت رسانده است در مقایسه با خردادماه سال‌های قبل بالاترین مقدار خود را داشته است. در خردادماه همه مؤلفه‌های اصلی شامخ بخش صنعت بالای ۵۰ ثبت شده‌اند، اما موجودی مواد اولیه کمترین رشد را نسبت به سایر مؤلفه‌ها داشته است. در میان رشته‌فعالیت‌های صنعتی، به‌ترتیب صنایع وسایل نقلیه و قطعات وابسته، ماشین‌سازی و لوازم خانگی و صنایع کانی غیرفلزی بیشترین افزایش را داشته در مقابل صنایع پوشاک و چرم و صنایع غذایی با کاهش شاخص کل روبه‌رو بوده‌اند. شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در خردادماه (۶۲/۶۵) افزایش داشته، اما نرخ افزایش آن نسبت به ماه قبل کمتر بوده است. به‌نظر می‌رسد کمتر بودن نرخ رشد سفارشات مشتریان در مقایسه با ماه قبل باعث کمتر شدن نرخ رشد تولید در برخی از رشته‌فعالیت‌ها شده است.

شاخص میزان فروش محصولات (۶۰/۹۸) در خردادماه کاهش یافته است. این شاخص که در فروردین‌ماه به‌دلیل تعطیلات با کاهش شدید روبه‌رو بود، با افزایش تقاضای مشتریان در اردیبهشت‌ماه به‌شدت افزایش یافته، اما در خردادماه اندکی کاهش یافته است.

به‌طور کلی افزایش نرخ ارز باعث شده تا قیمت خرید مواد اولیه و محصولات افزایش یابد و به‌همراه افزایش سایر نهاده‌های تولید مانند دستمزد و قیمت انرژی، هزینه تمام شده تولید را بالا برده، اما قیمت‌گذاری دستوری وزارت صمت در برخی از رشته‌فعالیت‌ها باعث شده تا صنایع زیان‌ده شوند. همچنین به‌دلیل گرانی مواد اولیه بسیاری از شرکت‌ها با حاشیه سود بسیار پایین محصولات خود را به فروش برسانند که بعضاً مواد اولیه قبلی تولید داشته‌اند یا از موجودی قبلی انبار برای تأمین سفارشات مشتریان خود استفاده کرده‌اند. از طرفی معضل قطعی‌های برق به‌خصوص در مواردی که بدون برنامه‌ریزی و اعلان قبلی است، تولیدکنندگان را با مشکل روبه‌رو کرده است.^۲

۱. شاخص مدیران خرید (شامخ) طبق الگوی جهانی محاسبه شاخص مدیران خرید (Purchasing Managers' Index) هر ماه توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و براساس اطلاعات دریافتی از مدیران شرکت‌های بخش صنعت، محاسبه و گزارش می‌شود. این شاخص با بررسی و ردیابی متغیرهایی مانند مقدار تولید، سفارشات جدید، استخدام، تغییرات قیمت‌ها و... نسبت به ماه گذشته آن متغیرها، ارزیابی دقیقی از تحولات بخش‌های اقتصاد ارائه می‌کند. عدد شاخص با وزن‌دهی به پنج متغیر اصلی مقدار تولید (۲۵٪)، سفارشات جدید (۳۰٪)، سرعت انجام و تحویل سفارش (۱۵٪)، موجودی مواد اولیه (۱۰٪) و میزان استخدام (۲۰٪) محاسبه می‌شود. اعداد بزرگ‌تر از ۵۰ به‌معنای بهبود شاخص نسبت به ماه قبل است. باقی متغیرها نیز از پرسشنامه‌های شاخص مدیران خرید استخراج می‌شوند، ولی وزنی در محاسبه شاخص کل صنعت ندارند. داده‌ها در شامخ براساس مستندات واقعی کسب‌وکارها و نه براساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.

۲. برای اطلاعات بیشتر به گزارش شاخص مدیران خرید خردادماه ۱۴۰۱ مراجعه شود.

شاخص مدیران خرید کل صنعت در سه ماه منتهی به خردادماه ۱۴۰۱

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.

منابع و مأخذ

۱. معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.
۲. گزارش طرح شامخ مدیران خرید، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.
۳. پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۲۷۵.

4. www.codal.ir